

povzetih iz „Vrtca“. „Predgovor“ razlaga ob kratkem pomen in namen basni in njeno zgodovino. Šolskim knjižnicam so prav primerne; ker jih je nabranih lepo število, rabita jih lahko katehet in učitelj prav koristno. Zato radi opozarjamo na ta književni šopek.

F. Sv.

Šaljivi Jaka ali zbirka najboljših kratkočasnic za slovensko mladino. Nabral in priredil Anton Kosi, učitelj. II. zvezek. V Ljubljani, 1894. Izdal in založil Janez Giontini. 8°. Str. 72. Cena 24 kr. (Barvana slika je za naslov na platnicah). — Naslov bi poročevalec popravil in rekel rajši: „Zbirka kratkočasnic itd.“ zakaj „najboljših“ naznanja mnogo, in kdo si je v svesti, da je izbral res najboljše stvari. Kdor čita posamezne šaljivice, nahaja tudi manj dobre. Zlasti one so semtertje manjše vrednosti, ki se opirajo na dovtip. V dovtipih se šaljivemu Jaku včasih malo sponese: ni čuda, saj so dobri dovtipi redki kakor zlati denar. Vendar se nam zdi zbirka dobro in pošteno berilo. Želeli bi le, da bi se o častitljivih osebah (n. pr. stariših, na strani osmi: „Slama v glavi“) in stvarih ne priobčevali dovtipi.

F. Sv.

Venček pravljic in pripovedek. Slovenski mladini spisal Jos. Freuensfeld. Drugi natis. V Ljubljani, 1894. Založil in prodaja Janez Gion-

tini. 8°. Strani 88. (Z barvano sliko.) Cena 20 kr. — Ta „Venček“ smo v prvem natisu že ocenili v lanskem letniku str. 95. Dobro znamenje, da se je oskrbel tako hitro II. natisek (ne natis)!

V delu je rešitev. Poučna povest. Hrvaški spisal Davorin Trstenjak. Prosto poslovenil Božidar Flegerič. V Ljubljani, 1894. Založil in prodaja Janez Giontini. 8°. Str. 128. Cena 30 kr. (Z barvano sliko.) V nekem selu v Pokolpju sta dobila župnik in učitelj jako zanemarjeno ljudstvo. Složno, potrpežljivo in neutrudljivo sta se oba prizadevala tako dolgo, dokler nista ljudij poboljšala in s tem tudi osrečila. To jedro je v obliki povesti, ki ima lepo нравno podlago, še lepši namen in tudi lepo obliko. Da je pripovedovanje krepko in se slika tu pa tam morda preživo, da se kaka stvar manj vjema z istinitim življenjem, to lahko umevamo, ozirajoč se na namen knjige, da je za preprosto ljudstvo. Slovenski prevod je v obče lep; na nekaterih mestih silí vendar preveč izvornik na dan, in je zato kak stavek skoro neumeven. Tudi je tiskovna poprava včasih premalo natančna. Vendar nam je knjiga nenavadno ugajala, bodisi zaradi vsebine, bodisi zaradi zares narodne govornice, ki nam tako živo kaže značaj hrvaškega naroda.

F. Sv.

Razne stvari.

Kongres krščanskih starinoslovcev v Spletu-Solinu.

(Priobčil Fr. S. Lekše.)

Minulega meseca je umrl v Castelgandolfu v Rimu v 73. letu svoje dobe začetnik in največji svetovni učenjak krščanskega starinoslovja: Gian Battista de Rossi. Okoli njega se je zbralo obilo učencev in učenjakov, kateri so pridno delali v njegovem duhu na starinskem, še zelo malo obdelanem polju po raznih mestih in krajih. Tu se je kopalo in razkopavalo, iskalo in proučevalo tako, da je z leti narastlo veliko gradiva. Obto so pa starinoslovci davno že želeli, da se kje sestanejo ter izmenivši misli povedó svoja mnenja in se pogovoré, kako bi najuspešneje na tem polju dalje delali vsak v svoji stroki. Treba pa je bilo zato izbrati deželo in mesto, katero je bogato na svojih izkopaninah. Poleg Rima pa menda ni v starinah bogatejšega mesta, kakor je stara nadškofovska stolica Salona, današnje Solin, ki leži v svojih ruševinah ne daleč od Spleta, največjega mesta naše južne pokrajine. In tako je Splet-Solin, in ž njima hrvaški narod, doletela velika čast v Evropi, da so se tu glasú evropskega učenjaki zbrali in zborovali od 20. do 23. vel. srpana t. l.: prvi zbor ali mednarodni kongres krščanskih arheologov.

Že leta 1892. se je zbralo na solinskih razvalinah nekoliko krščanskih starinoslovcev. Ti so sklenili sklicati prihodnjega leta omenjeni shod. In da bi bilo vse pripravljeno in, kakor je treba, urejeno, izbrali so odbor šesterih móž, kateri so znani po svojih delih v krščanskem starinoslovju. Omenimo jih: Msgr. Fran Bulić, Ad. Hytrek, dr. Z. Jelić, dr. W. A. Neumann, dr. H. Swoboda in dr. A. de Waal. Ti so vse pripravili, ne ozirajoč se na gmotne troške ali težave. Toda preprečila je kolera kongres, kateri bi bil imel zborovati meseca kimovca minulega leta. Zato se pa ni vse odložilo, ampak preložilo na letos, in lahko rečemo, kolikor poznejši toliko krasnejši je bil shod, kateri bo ostal gotovo neizbrisljiv v spominu vsem, kateri smo se ga udeležili. In da bi po želji veledragega gospoda urednika nekaj zvedeli čitalci „Dom in Svet“-a o njem, podam kratek opis samega zbora: Splet, Solin itd. opisal bom drugikrat z drugimi mesti.

Dné 19. vel. srpana popoldne je prišlo na ladiji mnogo shodnikov; odbor jih je pozdravil in lepo, prav srčno sprejel. Zvečer nato je bila v spletskem gimnaziju pripravljalna seja. Msgr. Fran Bulić, kateri je za spletsko-solinske spomenike to, kar je de Rossi za rimske katakombe, pozdravi vse člane v latinskem jeziku ter poprosi, da si izberejo predsedništvo za shod. Jednoglasno izberejo te-le

učenjake: Msgr. dr. de Waal-a za predsednika, Msgr. Bulića za prvega podpredsednika, dr. N. Müllerja pa za drugega; dr. A. Neumanna, dr. Maruchija, dr. L. Jelića za tajnike. Izdalo je nato predsedništvo program, po katerem je imel shod zborovati. Govoril je lahko vsak v svojem materinem jeziku, vendar pa se je govorilo in razpravljalo največ v latinskem, laškem, nemškem in hrvaškem jeziku, najsi je bilo tu raznih narodnostij in deželá učenjakov in udeležnikov. Samo neke omenim. Iz Italije msgr. dr. de Waal (Nemec), Or. Marucchi baron Kanzler, vitez Franchi, dr. Lofari (Lahi), dr. Wilpert (Poljak). Iz Rusije sta bila petrograjska profesorja dr. Pol. Syrkov in Konst. Smirnov. Z Nemškega dr. Schulze, dr. N. Müller, dr. Gradmann, dr. Bosse, dr. Exner; ostali so bili iz našega cesarstva, iz Bosne, iz Ogorske, iz Srema, Hrvaške, katerá je bila zeló slabo zastopana, Češke, Štajerske, Kranjske, z Dunaja, največ pa iz Dalmacije.

Dné 20. velikega srpana t. l. smo se vsi peljali v Solin v vlakom razven nadškofa Rajčević-a in Carev-a in škofa Nakić a, ki so se tje pripeljali z vozom. Ogledavši si starine solinske pod izvrstnim vodstvom Buličevim, bili smo pri maši v stari baziliki na prostoru, ki se mu reče „confessio martyrum“ pod vedrim nebom. Lep je bil ta prizor! Nato je odprl škof Fil. Nakić, kot častni predsednik, kongres, zaradi česar ga zahvali msgr. Fr. Bulić v krasnem latinskem govoru ter vse zbrane lepo pozdravi. Vrnivše se v Splet pozdravljali so shodnike razni odposlanci: na to pa se je razdelilo njihovo delovanje v pet odsekov ali sekcij. Razpravljalo se je v I. odseku: „o starih spomenikih in napisih“, v II. odseku „o arheološkem pouku v srednjih šolah“, v III. odseku „o osnovanju muzejev in njihovem urejenju“, v IV. odseku „o patologiji ali o cerkvenih očakih in pisateljih soseb gledé na arheologijo“, v V. odseku „o srednjeveških spomenikih Dalmacije sploh in posebno o hrvaških.“ Kakor je iz tega razvidno, bilo je delo jako mnogovrstno in težko, pa tudi zanimivo in poučno. Samo da spomenim nekaj malo iz mnogovrstnih in mnogoštevilnih razprav. Msgr. dr. de Waal je govoril o ilirskih spomenikih, kateri so v Rimu, spominjuoč se našega sv. Cirila in sv. Kvirina, mučenega v Sisku. Opat Il. Okrugić nam je povedal v kratko o starinah sremskih, izrecno v današnji Mitrovici. Baron Molinary, zastopnik bosenske vlade, je čital razpravo o najnovjših izkopeninah in starinah v Bosni, soseb v Zenici. Dr. L. Jelić je kritično opisal in razložil spomenike hrvaške po Dalmaciji. Omenivši med drugim, da je bil tu najbrž ali gotovo najprej grški obred in žele potem latinski v cerkvi, pravi, da so hrvaški stari spomeniki za Hrvate prva dóba krščanskega hrvaškega starinoslovja. Dr. Wilpert je govoril o novejši dóbi spomenikih v Rimu in starih napisih v Ogleju. Or. Marucchi o stari baziliki in dveh napisih škofa

Abercija, spominjajoč se posebno zaslug tedaj bolnega, a zdaj že rajnega starinoslovca de Rossi-ja. Dr. Czobor je vabil shodnike na tisočnico in na razstavo l. 1896., kjer bo Ogorska razstavila svoje starine. Dr. H. Swoboda je govoril o starem zastoru (tetravelum) iz V. stoletja, katerega je imel s seboj in ga razlagal poslušalcem; dr. Neumann pa je poročal o starem „evangelistarju“ spletskega kapitlja. Dr. Bosse je razlagal na mnogih slikah fotometrično metodo, katera se bode bolje dala upotrebiti za snimke starinoslovke ko fotografija. Zeló temeljito sta učenjaka msgr. Fr. Bulić in njegov sorodnik dr. L. Jelić, razpravljala o spomenikih iz okolice Spleta-Solina iz rimske dóbe in iz dóbe hrvaških kraljev. V tem hrvaškem odseku se je prav živo razpravljalo izrecno o ploči (pluteju), katera je v krstilnici cerkve sv. Janeza v Spletu. — Pri zadnji seji so se izrekle tudi te-le resolucije in želje:

1. Naj se po vzgledu drugih držav zberó vsi najvažnejši napisi krščanski naše monarhije s slikami, t. z. „Corpus inscriptionum“.
2. Naj se ustanovijo stolice za krščansko starinoslovje v bogoslovjih. Zato pa je treba zbirke in risanja, najboljšega pomočka starinoslovju.
3. Naj se ustanovijo muzeji, posebno naj vlada sezida muzej za starine solinske v Spletu, in naj se tu, kakor v Zadru, nastavijo ravnatelji muzeja.
4. Naj se posebno uči patologija v bogoslovskih zavodih kot predmet z ozirom na starinoslovje.
5. Naj se zaprosi jugoslovanska akademija v Zagrebu, da bi izdala zbornik napisov po Dalmaciji, Hrvaški, skratka: po zemlji balkanski.

Vse te resolucije so se sprejele jednoglasno in se je sklenilo, da se prihodnji shod skliče l. 1897. v Raveni. Predsednik izreče zahvalo za trud, požrtvovalnost in za gostoljubnost na tem shodu in zaključí kongres, podpredsednik pa mu izreče zahvalo za izvrstno vodstvo, na kar še nekoliko besed izpregovori škof Nakić ter vsem podeli blagoslov.

Razven v Solinu smo bili še v Trogiru in v kaštelu Lukuću. Tu in tam se je pokazala slovanska gostoljubnost. Zanimivi so ti kraji, slavna in imenitna mesta zaradi starin in cerkvá, o katerih poročim v svojih spominih s potovanja v drugem letu.

Naše slike.

Na str. 648. in 649. vidijo naši čitatelji dva načrta pokojnega Janeza Šubica, katera je napravil za slikanje kaiserslauternskega muzeja. V Kaiserslauternu je slikal l. 1884.—1886. Pomen naših podob je dokaj jasen, zato ga ni treba razkladati.

50letnica našega pesnika Simona Gregorčiča. Dné 15. vinotoka je praznoval naš pesnik 50. rojstveni dan. Dal mu Bog življenja jesen bogato za slovensko domovino!